

بررسی آگاهی، نگرش و عملکرد پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا در زمینه سوانح ترافیکی و تعیین نیازسنجی آموزشی آنان

دکتر سعاد محفوظپور (Ph D)^۱ - *دکتر حمید سوری (Ph D)^۱ - الهه عینی (MSc)^۱ - نادر رحمانی (BS)^۲ - دکتر زهره امیری (Ph D)^۱ - گلشن امیرشکاری (BS)^۱ - دکتر اصغر اشرفی (MD)^۱

*نویسنده مسئول: تهران، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، مرکز تحقیقات ارتقاء ایمنی و پیشگیری از مصدومیت‌ها

پست الکترونیک: hsoori@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله: ۸۸/۱۱/۱۴ تاریخ پذیرش: ۸۹/۲/۵

چکیده

مقدمه: سوانح ترافیکی یکی از دلایل مرگ و ناتوانی در تمام دنیا است. تعیین آگاهی و نگرش و عملکرد پلیس راهنمایی و رانندگی در زمینه سوانح ترافیکی سبب ارتقای برنامه‌ریزی‌های پیشگیری از سوانح ترافیکی و پی‌آمدهای آن خواهد بود.

هدف: تعیین دانش، نگرش و عملکرد (KAP) و نیازسنجی آموزشی پلیس راهنمایی و رانندگی در زمینه سوانح ترافیکی.

مواد و روش‌ها: در یک مطالعه توصیفی از بین کلیه نیروهای راهنمایی و رانندگی شهر تهران، ۱۸۵ نفر به‌طور تصادفی انتخاب و میزان آگاهی، نگرش و عملکرد آنان در زمینه سوانح ترافیکی بررسی شد. اطلاعات با استفاده از پرسشنامه ساختار یافته حاوی ۱۰۰ سوال در سه حیطه دانش، نگرش و عملکرد توسط کارشناسان آموزش‌دیده پس از اخذ رضایت‌نامه از نمونه‌ها تکمیل شد. در این پرسشنامه یک سوال باز برای تعیین نیاز آموزشی افراد نیز طراحی و روایی پرسشنامه با اعتبار محتوی و پایایی آن توسط آزمون مجدد ($\alpha = 0.8$) تعیین شد. امتیاز بر اساس چارک‌های آماری از نمره به‌دست آمده آزمودنی‌ها دسته‌بندی شد.

نتایج: میانگین و انحراف معیار سن جامعه مورد بررسی $33/4 \pm 6/8$ سال بود. آگاهی خوب در سطوح تحصیلی کارشناسی تفاوت معنی‌داری نسبت به سایر سطوح تحصیلی نشان داد ($p < 0.01$). در سطوح تحصیلی کارشناسی ارشد، پایین‌ترین میزان در سه حیطه آگاهی (۶۱ درصد متوسط)، نگرش (۶۰ درصد خوب) و عملکرد (۷ درصد متوسط) نسبت به سایر سطوح تحصیلی مشاهده شد. در بین افسران میانی، میزان آگاهی خوب با ۶۳ درصد و میزان عملکرد خوب با ۷۶ درصد تفاوت معنی‌داری را با سایر رده‌ها نشان داد ($p < 0.01$). نگرش خوب در بین مشاغل عملیاتی تفاوت معنی‌داری ($p < 0.005$) را با انواع دیگر مشاغل داشت. در زمینه نیازهای آموزشی افراد بالاترین اولویت به ارتقاء اطلاعات علمی به سطح روز دنیا اختصاص یافت.

نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان داد که پلیس راهنمایی و رانندگی نیاز به آموزش، تغییر نگرش و ارتقای عملکرد به‌ویژه در بین افسران ارشد و سطوح تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر دارد. برنامه آموزشی مناسب و تدارک آن یک کلید اصلی برای کاهش سوانح ترافیکی است.

کلید واژه‌ها: پلیس / حوادث رانندگی / دانش - نگرش - عملکرد

مجله دانشگاه علوم پزشکی گیلان، دوره نوزدهم شماره ۷۵، صفحات: ۱۷-۱۱

مقدمه

اقتدار مختلف جامعه که به صورت‌های مختلف مانند قربانیان، حادثه‌سازان و ارایه‌دهندگان خدمات در راهنمایی و رانندگی مشاهده می‌شود، مسئله مهمی است که هرگونه برنامه‌ریزی برای پیشگیری و بهبود وضعیت ترافیکی و حوادث مربوط به آن را تحت تأثیر قرار داده و گاه نیز می‌تواند موجب بی‌نتیجه شدن اقدامات صورت گرفته شود. بنابراین برای برنامه‌ریزی‌های آموزشی مناسب در زمینه پیشگیری و برخورد با سوانح و حوادث ترافیکی، شناخت وضعیت و نیازهای آموزشی افراد مختلف در حیطه آگاهی، نگرش و عملکرد امری ضروری به‌نظر می‌رسد. برنامه‌ریزی آموزشی بدون بهره‌مندی از اطلاعات مربوط به دانش، نگرش و رفتارهای

حوادث بالاترین بار بیماری‌ها را در ایران به خود اختصاص داده و دومین علت مرگ بعد از بیماری‌های قلبی عروقی و اولین علت مرگ در گروه سنی زیر ۴۰ سال به‌شمار می‌آید (۱). به‌گونه‌ای که در سال ۱۳۸۲، طبق برآورد وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، ۸۷ نفر در روز جان خود را بر اثر حوادث ترافیکی از دست دادند که موجب هدر رفتن ۲۲۷۱ سال عمر شد (۲). میزان کشته‌شدگان تصادفات جاده در دنیا، ۳ نفر به ازای هر ده هزار خودرو است، در حالی که در کشور ما ایران به ازای هر ده هزار خودرو ۳۳ نفر بوده‌است و متأسفانه این تلفات همه ساله رو به افزایش است (۳). فقدان یا کمبود اطلاعات دقیق در خصوص آگاهی، نگرش و عملکرد